VESTURVERK VERKEFNAÞRÓUN – HVALÁVIRKJUN OFL.

ORKUÞING VESTFJARÐA Á ÍSAFIRÐI 12. APRÍL 2023/ÁBL

VesturVerk – Nokkrar staðreyndir og staða

VesturVerk ehf (VV) er í eigu HS Orku hf (80%) og Glámu fjárfestingar slhf (20%).

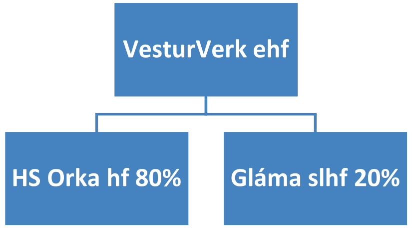

- VV hefur varið um 700 mkr í þróun verkefna
- Megin áhersla hefur verið lögð á á þróun Hvalárvirkjunar og Skúfnavatnavirkjun.

Önnur rannsóknarverkefni:

- Skúfnavatnavirkjun (13,5 MW_e)
- Hvanneyrardalsvirkjun (16 MW_e)
- Hest- og Skötufjarðarvirkjun (17 MW_e)
- Nónborgir (vindorkuver, 100 MW_e)

Staða (Hvalárvirkjun):

- Samkomulag um nýtingu við landeigendur Engjaness og Ófeigsfjarðar
- Nýtingarflokkur rammaáætlunar (#2 og #3)
- Frumhönnun liggur fyrir
- Mat á umhverfisáhrifum lokið
- Virkjun skilgreind í aðalskipulagi – breyting á skipulagi hafin (skipulagslýsing)
- Tengipunktur Landsnets skilgreindur við innanvert Ísafjarðardjúp
- Árvissar rannsóknir á vatnasviðum
- Óvissa með eignarhald á vatnsréttindum

Tilmæli/tillaga Skipulagsstofnunar:

- **Skipulags- og leyfisveitingar beggja framkvæmda verði afgreiddar samhliða**

Mynd 1: *Staðsetningar á rannsóknarverkefnum VesturVerks*

Mælingakerfi VesturVerks

Árvissar mælingar í 16 mælistöðvum.

Snjódýpismælingar

Flóðamælingar

Lágrennslismælingar

Hvalárvirkjun. Skipulags- og leyfismálin framundan, virkjun og tengilögn

Virkjun VV:

- Breyting á aðalskipulagi og nýtt deiliskipulag (1 ár)
- Afla virkjunarleyfis- og framkvæmdaleyfis (1 – 2 ár, að hluta til samhliða skipulagsmálum)
- Fjármögnun og fullnaðarhönnun, á undirbúningstíma (2 – 3 ár, að hluta til samhliða úrvinnsla)
- Framkvæmd (áætlað 3 ár)

Landsnet – tengilögn frá Hvalárvirkjun að nýjum tengipunkti og áfram í Kollafjörð:

- (1) Almennur undirbúningur, samskipti við hagsmunaaðila, sveitarstjórnir, landeigendur
- (2) Vinna við leiðaval, umhverfisrannsóknir, umhverfismat, o.fl. Lágmark um (2 – 3 ár)
- (3) Línubygging : Slóðagerð, kapallögn, reising og strenging o.fl. 2 – 3 ár eftir samþykkt á framkvæmdaleyfi
- Tímarammi verkliðir 1 – 3, á bilinu 4 – 6 ár.

- Tengigjald VV til Landsnets er áætlað um **2.900 mkr.**
- Landsnet krefst **greiðslutryggingar upp á 150 mkr** sem ganga á upp í tengigjald þegar tengisamningur verður gerður; ef ekki verður af framkvæmd gengur Landsnet að tryggingarfénu.

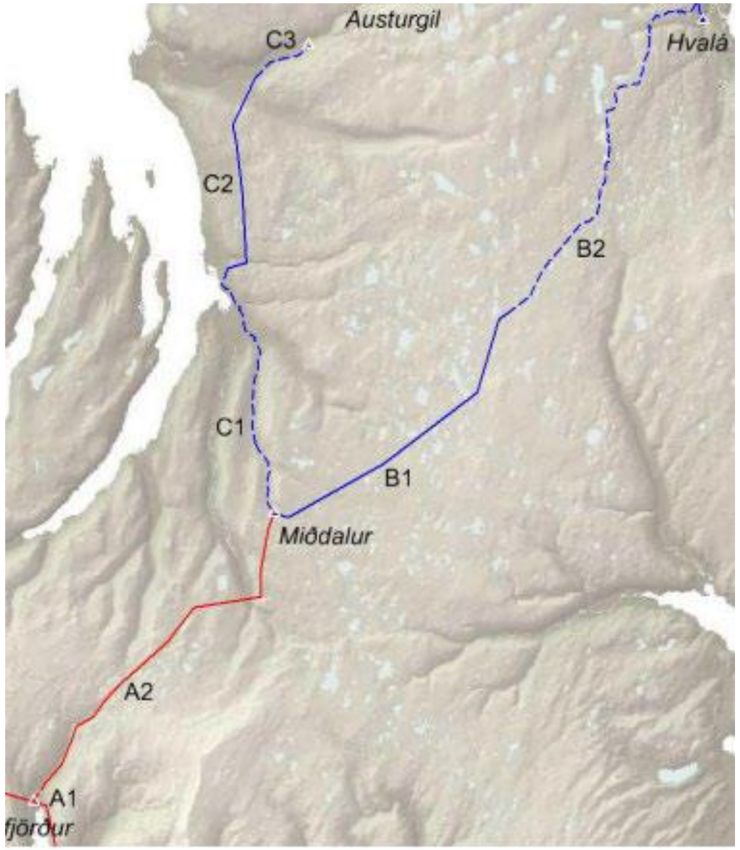

VesturVerk HREIN ORKA

Kröfur óbyggðanefndar

- Áður var þjóðlendusvæði fast við mörk Drangajökuls.
- Núverandi krafa, frá 2021, nær til megin hluta Ófeigsfjarðarheiðar.
- Landamerkjabréf Engjaness og Ófeigsfjarðar eru óljós hvað varðar merki nær Drangajökli.
- Röksemdir ríkisins byggjast á nytjum jarðanna Engjaness og Ófeigsfjarðar.

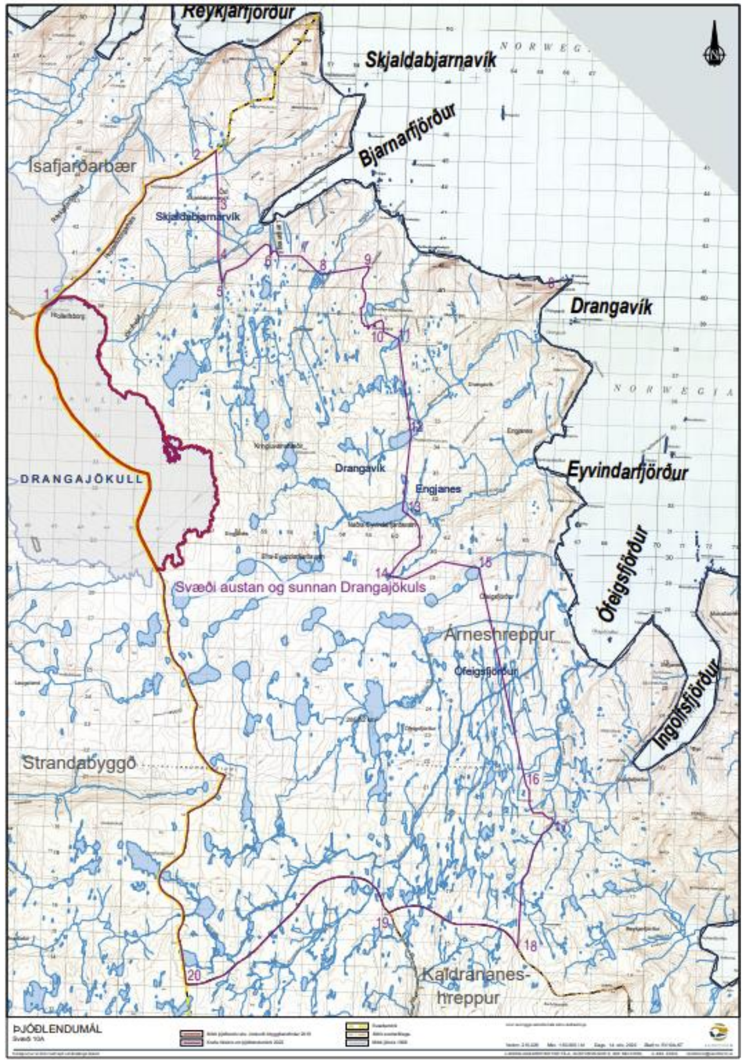

Af heimasíðu Óbyggðanefndar:

„Samkvæmt því sem hér hefur verið rakið er niðurstaða óbyggðanefndar sú að sá hluti Drangajökuls sem deilt er um í málinu sé utan landamerkja þeirra jarða sem kröfum hefur verið lýst vegna og að hann sé ekki heldur innan merkja annarra jarða. Raunar eru landamerkjabréf jarðanna að nokkru leyti óljós hvað varðar landamerki gagnvart jöklinum og heiðinni austan og sunnan hans. Á það sérstaklega við um merki Drangavíkur, Engjaness og Ófeigsfjarðar. Landamerkjabréf Drangavíkur hefur einungis að geyma lýsingar á merkjum næst sjónum og þótt merkjum sé lýst lengra inn til landsins í landamerkjabréfum Engjaness og Ófeigsfjarðar eru merkjalýsingar þeirra óglöggar hvað það varðar.

Hvalárvirkjun

Lágmörkun óvissu vegna friðunaráforma og eignarhalds vatnsréttinda

Áhættur

1. Engjanes samningur – Óvissa um hver er réttur eigandi vatnsréttinda – núverandi landeigandi eða ríkið

- Auðlindaréttindi voru undanskilin í sölu landsins á síðustu öld. Ekki getið í veðbókarvottorði.
- Eigandi Engjaness og VV sömdu um rétt til rannsókna og nýtingu í góðri trú árið 2009.
- Fjr. tilbúið að skoða hvort ríkið geti gengið inn í samning landeiganda og VesturVerks.

2. Báðir nýtingarsamningar. Sérstök óbyggðanefnd – krafa um að ríkið eigi land og auðlindaréttindi á stóru afmörkuðu svæði á Ófeigsfjarðarheiði.

Ósk VesturVerks um yfirlýsingu fjámálaráðuneytisins
Í báðum tilvikum gæti ríkið eignast vatnsréttindi.
Formlegt erindi sent fjr.:

Ríkið lýsi því yfir að það sé tilbúið að ganga inn í gerða samninga m.a. í ljósi þess að Alþingi hefur skilgreint Hvalárvirkjun í nýtingarflokk.

Máli ekki lokið.

3. Friðun Dranga, áhrif mannvirkjagerðar innan 5 km marka frá jarðamörkum Dranga

- UOL hefur svarað formlega að friðun jarðarinnar hamli ekki mannvirkjagerð á Ófeigsfjarðarheiði.

Máli lokið

4. Fyrirspurn VV um hugmyndir að friðun fossa á vatnasviði Hvalárvirkjunar.

- Í formlegu svari UOL kemur fram að ekki geti orðið að friðun viðkomandi fossa þar sem Alþingi hefur í tvígang sett Hvalárvirkjun í nýtingarflokk og því verði ekki breytt nema til komi ný ákvörðun Alþingis.

Máli lokið

Afgerandi að samningar standi og réttir eigendur samþykki auðlindagreiðslur eins og samið var um.

VesturVerk HREIN ORKA

Eftirspurn raforku

Stöðuskýrsla Stjórnaráð Íslands

Metnaðarfull markmið og takmarkað framboð

- Ríkisstjórn Íslands hefur sett metnaðarfull markmið um kolefnishlutleysi árið 2030 sem krefst umtalsverðrar nýrrar orku fyrir framleiðslu rafeldsneytis
- Eftirspurnarsviðsmyndir gefa til kynna orkuskort að minnsta kosti þar til árið 2030
- Takmarkanir í flutningskerfinu auka enn frekar á orkuskort
- Framboð orku á Evrópumarkaði er takmarkað og búist við að svo verði áfram næstu ár. Leiðir að óbreyttu til aukins áhuga á öruggri endurnýjanlegri (grunn)orku á fyrirsjáanlegum verðum í langtímasamningum

Viðbótarafl 2022-2030

Fremur bjartsýn spá HS Orku gerir ráð fyrir um 715 MW_e viðbót inn á kerfið til ársins 2030 sem nægir samt ekki til að ná tilsettum markmiðum stjórnvalda.

Framboð og eftirspurn orku 2010 - 2030

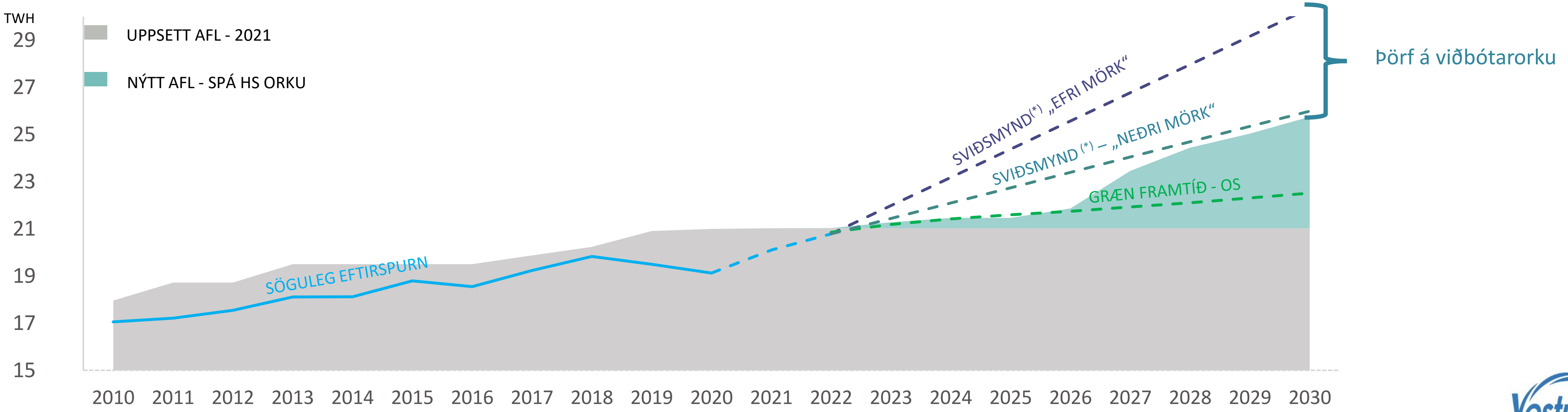

Heimild: Stöðuskýrsla Stjórnarráðs Íslands ásamt mati HS Orku á mögulegum nýjum orkukostum

* Greining: Roland Berger, unnið fyrir stjórnarráðið nær til 2050

Virkjunarkostir, hættan á ofmati á afkastagetu

Tegund orku	Vatnasvið/ háhitasvæði	Nr í 3. áfanga	Virkjunarkostur	MW	GWst/ár	Hagkv. flokk.*
Vatnsafl	Ófeigsfjörður	R3104B	Hvalárvirkjun	55	320	5
Vatnsafl	Blanda	R3105A	Veituleið Blönduvirkjunar	31	194	5
Vatnsafl	Þjórsá	R3129A	Hvammsvirkjun	93	720	4
Vatnsafl	Austurgil	R3157A	Austurgilsvirkjun	35	175	5
Jarðvarmi	Hengilssvæði	R3271B	Hverahlíð II	90	738	-
Jarðvarmi	Hengilssvæði	R3275A	Þverárdalur	90	738	4
Jarðvarmi	Hengilssvæði	R3269A	Meitillinn	45	369	3
Jarðvarmi	Reykjanessvæði	R3262A	Stóra-Sandvík	50	401	4
Jarðvarmi	Svartsengissvæði	R3263A	Eldvörp	50	401	4
Jarðvarmi	Krýsuvíkursvæði	R3264A	Sandfell	100	820	3
Jarðvarmi	Krýsuvíkursvæði	R3266A	Sveifluháls	100	820	3
Jarðvarmi	Krýsuvíkursvæði	R3267A	Austurengjar	100	820	3
Jarðvarmi	Námafellssvæði	R3297A	Bjarnarflagsvirkjun	90	756	3
Jarðvarmi	Kröflusvæði	R3298A	Kröfluvirkjun	150	1260	4
Vindorka	Búrfellslundur	R4301B	Búrfellslundur	120	440	2**
Vindorka	Blöndulundur	R3302A	Blöndulundur	100	350	4

Vatnsafl: 4 virkjunarkostir Jarðvarmi: 10 virkjunarkostir Vindorka: 2 virkjunarkostir	Uppsett afl, MW	Orka, GWst/ári
Alls, orkunýting	**1299**	**9322**
Alls vatnsafl, orkunýting	214	1409
Alls jarðhiti, orkunýting	865	7123
Alls vindorka, orkunýting	220	790

Vatnsaflskostir rammaáætlunar eru metnir með þokkalegri vissu um afl og orku.

Jarðvarmakostir rammaáætlunar eru með talsverða óvissu um afl og orku. Mögulega er afkastageta ofmetin til lengri tíma.

Mikilvægt að stjórnvöld og virkjunaraðilar **meti sameiginlega afl- og orku virkjunarkosta** og setji á þeim grunni fram rökstudda virkjunaráætlun í tengslum við orkuskipti framtíðar.

VesturVerk HREIN ORKA

Hugsanleg tímalína

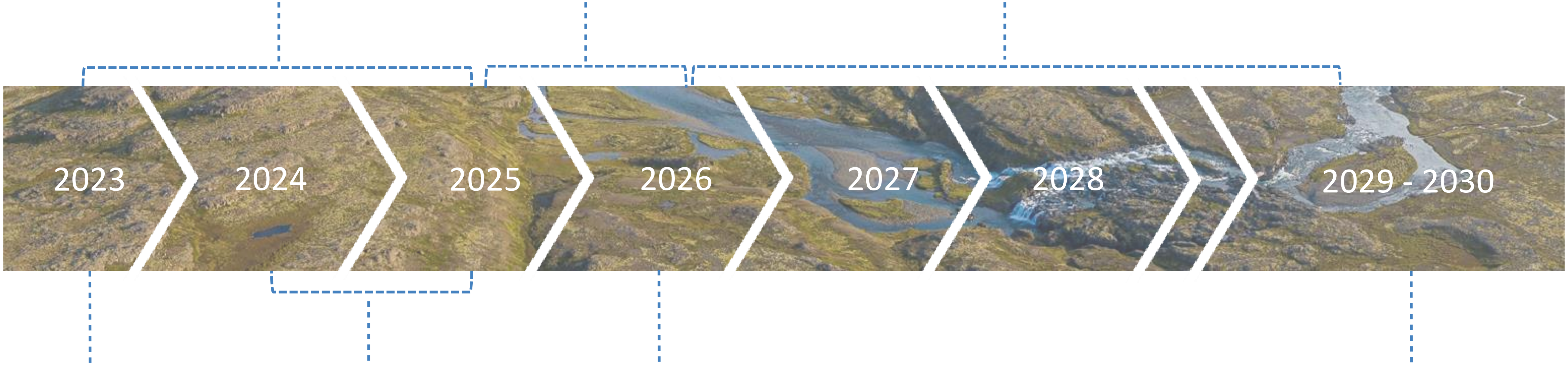

Samantekt & næstu skref

- Höfuðáhersla er lögð á að fá fram afstöðu ríkisins til auðlindanýtingar fari svo að ríkið eignist öll vatnsréttindi á Ófeigsfjarðarheiði. Á meðan afstaða ríkisins er óklár **þá tefst vinna við Hvalárvirkjun**
- Hönnun virkjunar og framkvæmd verður metin með vélarframleiðendum og verktökum með hliðsjón af staðli um sjálfbærni í framkvæmd og rekstri vatnsaflsvirkjunar
- Lögð verður áhersla á að vinna með **Landsneti** að skipulags- og leyfismálum í samræmi við tilmæli Skipulagsstofnunar
- Hefja samninga um nýtingu auðlindaréttinda á svæði Skúfnavatnavirkjunar (ríki og einkaaðilar)
- Áfram verður unnið að undirbúningi Nónborga, vindorkustöðvar

Takk fyrir

VESTURVERK VERKEFNAÞRÓUN – HVALÁVIRKJUN

FUNDUR Á ÍSAFIRÐI 12. APRÍL 2023